

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Erat lies festus Iudæorum Operatur Christus hoc miraculum in festo celebriori, quo plures habeat trestes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

mentiat, Christus vel eius Evangelista. Mentiri posse nemo dicat Evangelistam, cuius linguam, cuius calamus Spiritus S. ducebat regebat, dirigebat, Spiritus ille veritatis: Vero quodque verus est, longissimè à Christo omne mendacium abfuisse: etenim ille erat, summa, superna, ac prima veritas: de fide igitur est (inquit D. Ambros.) quod perspicuè Arius aut contradiccat Evangelistæ, eam dicat, quod nec se Christus declaravit, nec dixit, se esse Patri æqualem, aut ipsi contradicere Christo, qui se ut talem promulgat. Illum (inquit) ipsi confundunt Iudæi: cum enim illi hæc verba clarè prolata se intelligerent, ex illo tempore Christo moliri insidias non destiterunt. Ille verò nedum dicta à se revocavit aut pedem retraxit, quinimo eo posito fundamentum procellis sternens, articulum hunc divinis confirmans rationibus, seque illis manifestans, ut à Moyse promissum, dum ei Dominus ait: *Prophetaum suscitabo de gente tua, &c.* Quodque in se Deus verbum suum impleverat, ipsi verò perduelles essent: cum enim illis Deus antiquum suum promissum, ac instrumentum compleset, de mittendo Messia, illi suis non stare promissis de illo recipiendo, quando veniret & se illis aperire manifestaret præsentem; progressus est autem Dominus hæc tot divinis clarisque demonstrans rationibus, ut illos & summo pudore confunderit, nos autem totamque Ecclesiam in veræ divinitatis suæ fide illuminavit. Cum essent autem hæc argumenta, ac rationes adeo sublimes, eas voluit D. Ioannes ad longum exarare, ita ut his reliquum capituli scribens, satis fusè impenderit: eorum omnium illud statuens fundamentum, facinus scilicet illud hodiernum tam mirabile. Magnam facinus, formidinum Christi divinitatis argumentum. Quocirca illud Evangelista debetis suis, usque admirandis descripsit circumstantiis illud: igitur attendamus.

§. 3. Erat dies festus Iudæorum Operatur Christus hoc miraculum in festo celebrato, quo plures habeat testes.

7 **E**Narrans D. Ioannes hoc prodigium, supponit fuisse diem festum Iudæorum: Erat dies festus Iudæorum. Opinatur D. Iren. fuisse festum Paschæ, & hoc supponere solet D. Ioannes in præcipuis operibus, quæ de Christo memorat. Primum, cum se manifestavit in templo, negotiatores, columbasque vendentes eiciens, quo primarios Sacerdotes, omnemque populum Hieron. Bap. de Lanuzo, Tom. 1.

extertuit circumstantem: fuit autem hoc circa festum Paschatis: *Prope erat Pascha Iudæorum. Ioan 2.1.* Miraculum seu multiplicatio panum contigit tempore Paschali. *Erat dies festus Iudæorum Hodiernum quoque in Paschate Christus peregit.* Primò, quo nobis innotescat, Deo nullum festivum Pascha celebrari, quàm dum nobis largitur beneficia liberalis. *Latus est Dominus super vos, bene vobis faciens.* ait Moyses. Secundo: 63. quo doceamur, quòd si nobis omnibus sit diebus bonis operibus incumbendum, præcipuè tamen hæc diebus festis exerceamus, utpote particulatè institutis, ut ea cultui divino consecremus: quoque sunt festa celebriora, eò sunt & opera vestra bona perfectiora; In illis tibi convenit visitare Nosocomia, viduis opulari, captivos consolari &c.

Voluit Christus unico ictu aduque confundere horum nequitiam proditorum, quo ad observantiam legis circa festorum cultum, nosque pariter erudire, quis sit verus ac legitimus cultus, quo nobis præcipitur, festa celebremus. Admiramur omnes, quanto studio Dominus nobis præcepit festorum cultum, illum præ reliquis præceptis inculcans sæpius, easque ceremonias, quas ordinavit, ac voluit ut in illis servarentur, proinde pœnam capitis (ad minus) statuit eorumdem transgressoribus, lege tam stricta, ut hominem ligna die festo igitur itruendo colligentem proprio ore lapidandum condemnarit. Quis non stupeat zelum cultus Dei viri S. Nehemix, nobis à Spiritu S. relatum: Iam septuaginta annis dura populus Dei in Babylonia servitute oppressus ingemuerat, plurimorum scelerum reus. His peractis, disposuit benignus Deus, ut egredieretur, ac in patriam suam Hierusalem liber reverteret. Illuc reuersis Iudæis instauratis domorum suarum ruinis, ruderibus reparatis vidit D. Nehemias ut ipse hæc narat. *In diebus illis vidi in Iuda calcantes torcularia in Sabbato, portantes acervos, & onerantes super asinos vinum & vias, & ficus, & omne onus, & inserentes in Hierusalem die Sabbati. Et contestatus sum, ut in die qua vendere liceret, venderent. Et Tyrj habitaverunt in ea, inserentes pisces & omnia venalia: & vendebant in Sabbato filij Iuda in Hierusalem. His graviter commotus vir Dei, infusus lachrymis, voce flebili, illos arguere, meliora suadere toto conatur pectore: Quid agitis, o viri, quid agitis. An ideo captivitate miseranda soluti in patrias lares reuersi, ut ad pristina peccata relabamur, & sint nobis posteriora peiora prioribus? An Canes ad vomitum? *Qua est hæc res mala, quam vos faci-**

F. Festa sunt nobis colenda, 2. Esdr. 13. 15. H h h

2. Esdr. 13. 16. *ista & prophanas diem Sabbati? Ob quam, creditis, culpam, Deus patres nostros puniuit, & captiuos eiecit in Babyloniam, patrium solum pessumdedit, euerit Hierusalem, opes disperdit populi, nisi ob talia opera lege prohibita, ab ipsis facta in Sabbatis, & die festum prophatum? Numquid non hac fecerunt Patres nostri, & adduxit Deus noster super nos omne malum hoc, & super ciuitatem hanc?*
 Hoc vnum lego supplicium ceteris atrocius, quo Deus populi sui crimina castigauit iustus iudex: nimirum, dum Rex Nabuchodonosor copiosa militum manu ingressus est Hierusalem, eam solo tenus eruit, omne quod spirare poterat, interemit, domos succendit, & in tantam redegit solitudinem, vastauitque funditus, ut teste D. Hieronymo. spatio annorum septuaginta, nec passerentus, nec aliquod animal, aut viuens in tota illa videretur regione. Heu Domine: quæ tanta peccatis poena? quod sceleribus flagellum tam durum? Audi delicta. Ob violata festa, legem transgressam, onera sublata, translata, exercitas mercaturas in die Sabbati &c. Ecce zeli rigorem, quo Deus voluit, ut festa seruarentur, & ea huius est ratio, quam ipse Deus declarauit: quanto post latam legem, & inter alia sua mandata hoc quoque de cultu festorum nominatim præcepto, post data in monte Sinai præcepta iudicialia, legalia & ceremonialia: post propositum exemplar tabernaculi, cum suis cortinis, ac tabulis Setin: fabricæ arcæ, propitiatorij, candelabri, mensæ panum, altaris incensorum, holo. aulorum, ac sacrificiorum: post factam de Sacerdotibus mentionem, eorum desertipram consecrationem, omnibusque iam absolutis, dum Moysen vult dimittere, ut ad populum duabus tabulis legis instructus remearet, denuo repetit, de cultu festorum præceptum, quasi nihil de eo fuisset cum Moysæ collocutus, nihil præcepisset: *Loquere ad filios Israel, & dices ad eos: videte, ut sabbatum meum custodiat, quia signum est inter me, & vos in generationibus vestris: ut sciatis, quia ego Dominus, qui sanctifico vos.* Hoc inter omnia tanquam lapideam fundamentalem populi sui cordibus insculptum voluit Deus, quod per Vatem suum David asseruit, ut scirent omnes, quod ipse esset & solus & verus Deus *Deus Deus tuus ego sum.*
 Intelligerent quoque, cum talis esset, quod ab eorum eorum bonum, salus, & vita dependerent tam in ordine naturæ, quam gratiæ, & hinc fidem protestantes, ad illum confugerent, ac libus fidei ac religionis, coram eo assisterent, se eius

seruos, eius creaturas consistentes. Ad hoc statuit, ut quisque sex hebdomadæ dies, ut sibi proprios haberet, ut in eis quisque faceret ea quæ familiæ suæ conuenirent, & temporalibus beneficiis de seruirent. Attamen sibi diem septimum reseruauit: ut illum operibus diuini sui cultus consecrarent, coram Deo comparerent, ei gratias pro receptis beneficiis referrent, alia noua depolcerent, animam spiritualibus exercitiis in bonum suum occuparent, non minori diligentia, quam per reliquos hebdomadæ dies impenderent corpus rebus corporalibus acquirendis.
 Quocirca Cardinalis nolter Caietan obicit, circa illa verba quibus Deus, hanc Sabbati legem promulgauit *Memento, ut diem Sabbati sanctifices.* Cui Deus in hoc præcepto verbo illo vritur *Memento,* nec illo in aliis nouem præceptis vritur? Vt noterimus, inquit, rationem huius esse præcepti, expresse facere memoria, & quod Deus die festo non intendat, ut tantum ab operibus corporalibus ac sensibilibus cessetis: hoc enim esset, velle vos degere otiosos, ut alius Philosophus opinabatur, qui Deum subannabat Israelis, qui populo suo septimam temporis partem derogaret, quo præcipiebat, ut nullo populus suus eo die opere distenderetur: quin potius hoc intendit, ut operibus illis seruilibus cessantibus, anima ad spiritualia se extendat liberior receptorum à Deo donorum recolens memoriam, pariter quam acerbè tam liberali Domino seruire teneatur. *Vi intelligamus (inquit Caietanus) rationem præcepti esse recordationem, ut intelligamus non placere Deo quietem ab operibus septima quoque die, nisi ratione memoria, & ratione interni cultus.*
 Summam in vniuersum sollicitus innigiles, tamque disponas, ut talis cum Deo sit, qualem esse conuenit homini Christiano. Ratione huius expendit D. Augustin a & D. Cyrillus Alexandrin b id quod Deus in ordine ad hoc præceptum ipse declarat: Mandabat ut Sabbati requies seruaretur, qua famulus, & famula, & iumenta sibi seruirent ac conquiescerent. *Sex diebus operaberis, septimo die cessabis, ut requiescat bos tuus, & asinus tuus, & reficiatur filius ancille, & aduena.* Tantâ vigilantia Deus in hoc processit, ut conformiter, sicut totius hebdomadæ vnum diem, nempe Sabbatum, quieti destinavit hominibus, seruis, famulis & animalibus; ita quoque constituit annum septimum quietis terræ, ut boues ac iumenta, quæ illam colunt, illo conquiescant; proinde legem condidit, ut licet tellus esset frumentum, aut vinca, aut oliuetum,

Exod. 31. 13.
 2. Esdr. 13. 16.
 2. Esdr. 13. 16.

In cap. 20.
 Exod. 20. 8.
 11.
 12.
 13.
 14.
 15.
 16.
 17.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22.
 23.
 24.
 25.
 26.
 27.
 28.
 29.
 30.
 31.
 32.
 33.
 34.
 35.
 36.
 37.
 38.
 39.
 40.
 41.
 42.
 43.
 44.
 45.
 46.
 47.
 48.
 49.
 50.
 51.
 52.
 53.
 54.
 55.
 56.
 57.
 58.
 59.
 60.
 61.
 62.
 63.
 64.
 65.
 66.
 67.
 68.
 69.
 70.
 71.
 72.
 73.
 74.
 75.
 76.
 77.
 78.
 79.
 80.
 81.
 82.
 83.
 84.
 85.
 86.
 87.
 88.
 89.
 90.
 91.
 92.
 93.
 94.
 95.
 96.
 97.
 98.
 99.
 100.

sex eam annis continuis ararent, cohererent, confere-
 rent, vineas putarent, cultiarent oliueta, &
 omnium fruges in horrea colligerent: septimo
 vero anno, tota terra quiesceret, & plantæ in-
 cultæ manerent, ne quis illas tangeret aut terram
 araret, vel vomere profunderet &c. *Sex annis
 sementibus terram, & congregabis fruges eius, an-
 no autem septimo, dimittis eam, & requiescere
 facies, &c. Ita facies in vinea, & oliueto tuo.
 Quia verò statim hæc se offerebat difficultas.*
*Quod si dixeritis, quid comedemus anno septimo,
 si non senerimus, neque collegerimus fruges nostras?
 Sed nec anno octauo lupetereit quod comeda-
 mus: illo enim necesse est arare terram, præpa-
 rare, & circa anni terminum serere, prouide
 non nisi circa noni anni exitum fruges colligen-
 de. Hanc Deus illorum præuenit anxietatem:
 ne vox hæc cura sollicitet; perpetuo quippe vo-
 bis alero mi aculo. *Dabo benedictionem meam
 vobis anno sexto, & facies fructuum annu-
 rano, serisique anno octauo, & comedis veteres
 fruges, & que ad annum nonium, donec noua na-
 scantur, edetis vetera.*
 O summam Dei potentiam, qui tanta lu-
 dxos præuenit sollicitudine: vt quidquid ho-
 mini seruit, suum habeat tempus, diemque quo
 à labore quiescat. Et seruis, & ancilla, &
 bos, & iumenta, quin & ipsa terra, & plantæ
 vacarent. Quid hoc te tangit, calorum Domi-
 ne, quæ in D. Augustinus, quod quiescant bo-
 ues, iumenta, terra, quæ præcisè in hominis ob-
 sequium produxisti? Quid tua refert, quærit
 D. Cyrill Alexandrin. O Domine, terra, plantis,
 arboribusque confusa, quod tanto studio eius pro-
 cures quietem populoque præcipias, vt eam mi-
 nimè cosant, tempusque concedant quietis? Ne
 hoc tibi persuasisset, respondēt hi SS. Patres,
 quod Dei pectus cura torqueat aut seruorum, aut
 animalium: iam enim dixit simili occasione D.
 Paulus: *Numquid de bobus cura est Dno?* Nec
 hoc quoque crederet, quod primario Deus in-
 tendat quietem terræ, aut vacationem planta-
 rum, quæ cum sint insensibiles, quietis non sunt
 capaces, sed id quod dicit Apostolus, vt per id
 quod decreuerat, de seruis, animalibus, terra, &
 plantis hominis, ipsum hominem admoneret eius
 quod ab illo requirebat: *Non insensatos agros
 præcipue quiescere voluit, ait D. Cyrill, Et qui tan-
 to studio, & singulari præcepto hoc à te exigit,
 vt vnum hebdomadæ diem, & annum septenniij
 concederes quieti, & iumentis tuis, iumentis tuis,
 aruis, ac vineis: hoc ipso te vult admonitum,
 tibi que statutum, quanto studio quærat, tibi que**

præcipiat, vt vel vnum septimanæ diem quietis
 tribuas animæ tuæ, quam tot negotiis, contra-
 ctibus, & terrenis lassam obuiis impedimentis,
 quo eius studeas paci, tranquillitati, seruilibus
 operibus dimissis, eam tantoperè distrahentibus,
 quia verò peccata vel maximè animæ pertur-
 bant tranquillitatem, ab his præcipue conuiescas
 & manum extendas, mentemque intendas iis
 quibus anima in Deo quiescat, virtutibus proficiat,
 meritorumque bonorum salutaribus accre-
 scat incrementis.
 Conueniens huic proposito perelegant est illa
 annotatio D. Gregorij de quo sumpsisse vide-
 tur Abbas Rupertus circa illud Domini popu-
 lo suo statutum, & verba, quibus suam explica-
 uit voluntatem, coelestibus scera mysterijs. E-
 gressus liber Ægyptiaca seruitute Israëliticus
 populus, versus terram promissionis caput iter,
 cui farina, quam ex Ægypto secum detulerat de-
 fecit iam exhausta, fames illum grauius oppres-
 sit. Confugit Moyses ad Deum, cui ille: *Ecce ego
 pluam vobis panes de celo, egredietur populus, &
 colligat, quæ sufficiens per singulos dies* Singulis
 diebus recens ac calidus decideret, quocirca aduer-
 te, inquit, vt quisque colligat, quæ sufficiunt per
 singulos dies, non plures, sub pœna conuersionis
 in vermes: *Die autem sexto, parent quod inferant,
 & sit duplum quam colligere solebant.* Quid igitur
 Domine, quid actus istum die festo, num to-
 to illo die immotus, ac cõplicitatis sedebis mani-
 bus otiosus? *Maneat unusquisque apud semetipsum,
 nullus egredietur de loco suo die septimo: id est, sit
 in septimo collectus.* Singulis hebdomadæ diebus
 egreditur cor velti u curis, negotiis, impedimen-
 tis, huc illucque distractum vagatur, & iis & ob-
 ea quæ extra vos sunt discurnit occupatum. Die
 verò festo apud se remaneat, ibi cõquiescat, vt ea
 quæ intra te sunt meditetur, mentis oculos in a-
 nimæ suæ reflectat nobilitatè, eiusdem pendat
 conditorè, in què sit finem creaturæ sit illa lu-
 perna gloria, quæ regna caelestia sibi à creatore
 præparata: quod illud beneficiû, quod te ad ima-
 ginè, suamque condiderit similitudinem, lucem
 suam ac simplicius infuderit cogitationem: Quàm
 ritè composita, mundaque cõscientia, si non dis-
 composita, immundaque arguatur. Quàm Dei
 beneficiis gratus: quæ ratione conuiuas proximo,
 eum num sicut teipsum diligas: quæ tua modo
 sit dispositio, si te hinc in suum eripiat Deus iu-
 dicium: quod animæ tuæ honorum operum lu-
 crum, quod Deo in tuorum criminum offeras
 compensationem: *Maneat unusquisque apud se-
 metipsum.* En tibi, cui festa Deus præcepit.

8
 a L. 8.
 mor. c.
 15.
 li. 26.
 c. 36.
 h. 18.
 c. 16.
 Exod.
 Exod.
 16. 4.

O stultis stultiores, infelices illos Scribas, & Phariseos (exclamat Caiet.) qui, vt carnales verba hæc carnaliter intelligebant: quasi fuisset illa Dei voluntas, manerent homines otiosi, inertes, nihil agentes, & quasi potles consistenter immoti; quasi verò Deus talis foret amicus præceptum de otij, vt illud hominibus præciperet obseruandum. Oprimè & iustè eos sic intuens Hieremias otiosos, desides, ait: *a Deriserunt Sabbata eius*, vt reip'sa illos Gentiles irridebant, habebantque ludibio, vt otiosos naso suspendebant, vtique qui septimam temporis anni partem inertes transigebant. *Desidentia siquidem est* (inquit Caietan) *sola exterior requies, vt ipse in iura septima partu temporis*. Venit Christus (inquit Origen.) complens id quod Isaac præfigurauerat. Foderat sibi Abraham in terra Palæstina purissimos puteos quibus suis adacquauit: illos terra, lapidibusque obtulerunt Palæstini, quo potum ouibus subtraxerunt. Accurrit Isaac, & singulari opera illos expurgat, lorde, terramque eruit, in animalium emolumentum. Effoderat Dominus suos puteos mandatorum in animarum salutem: digito suo, seu cæte illos in tabulis illis lapideis aperuit, quales in vtraque tabula puteos? illos Pharisei, obtulerunt rerum terrenarum affectu. sicut amore proximi, quo inimicum excludebant honore parentum, quem solis verbis constare asserbant, non verò necessariis illis auxilia exhibendo: desideriorum motuumque repressione de bonis, de muliere aliena, docebant enim sufficere in illis, operibus non desisse. Particulariter tamen hunc festo, um dierum cultus puteum opplebant: explicantes hominem nihil in eis operis facere oportere, sed nec posse, etiam in proximi sui salutem, animaque beneficium sed completatis manibus debere consistere otiosum.

Hunc & verbis, & operibus Christus aperuit, cum diebus festis opera peregerit præclariora. Dies erat festus Iudæorum, quando quinque panes fregit ac multiplicauit in quinque milia, dies erat festus Iudæorum quando in Synagoga manum aridam restituit, incuruamque erexit mulierem, paralyticum in lecto coram se expositum sanauit; dies erat festus Iudæorum, quando triginta octo annorum paralyticum solidauit, miraculo inter cætera celeberrimo, quibus nos erudit, & hortatur, vt diebus festiuis, si quidem tibi operibus seruilibus sic abstinendum, & hoc præcepto sub mortali peccato adstringaris, ea tamen tibi sunt opera exercenda quæ in Dei dirigantur obsequium, tuique proximi cedant profectum; diebus his animæ tua salus diligentius,

grauiusque curanda: peccata confessione eluenda, sacrum Christi corpus sumendum, largiendæ elemosinæ, hospitalia frequentanda &c. Vtinam non ipsis festis diebus in peccata tuas turpiora, frantum laxetis veltis concupiscentiis, Dei sitis minus memores, veltæque animæ incuriosi impendentes illos charitatum alearum que lusibus, choreis, terrenis vanitatibus, mundi delictis: Hæc proinde sit ratio secunda, ob quam Christus hoc in die festo miraculum egisse perhibetur.

Tertiam autem adduco rationem, ob quam Christum hoc miraculum facere, expedebat: nimirum vt in Hierusalem seipsum mundo manifestaret. Hanc elegit ciuitatem, prout nobis asseruit David, vt factus homo, in illa templo que suo cognosceretur. Ad hoc, ab initio leges statuit, vt in festis Paschalibus omnes Hierusalem conuenirent, etiam longè distiti: vnde hominum miliones ad festorum Paschatis celebrationem confluerebant, vt quando iam factus homo, ibidem mirabilia operaretur, totius sic mundi oculis exponeretur, vt omnes eorundem essent testes oculati, cuncti ea viderent, & ex his eum quis esset agnoscerent. Prædixit Isaac, hoc à Christo parandum, nimirum, *Ducam eum per viam quam nesciunt*. Qui vero sunt, quælo, cæci illi, nisi ex plebe Iudaica? Ipse idem exponit, addens: *Quis cæcus, nisi seruus meus?* Direxit e mouit illos: vt diebus solemnioribus ad templum properarent: nec ipsi nouerant, ad quid primario illud teneret, quæ huius esset ratio principalis. An non Domine illis posses præscribere formam, quæ quique suis in regionibus Pascha celebraret? Posset vique illos tamen omnium volu: huc adducere, vt eorumque cunctos cõfluentes titulo & intentione celebrandi Pascha, coadunatos haberem, & testes meorum miraculorū oculos, quæ homo factus, sum edituros, quibus meam mudo declarabo Diuinitatem, licet que mihi protellari. *Ego semper docui in Synagoga, & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt, & in oculo locutus sum nihil*. Sicut sol ex medio cæli suos, quibus terram illuminet, emittit fulgidissimos radios, ita ego quoque de medio templi. Proinde vt miraculorū emittat radios fulgentissimos, diem eligit concursus publici totius populi ac vniuersalis: in loco toto orbe famoso nimirum templo, & totius vt bis patentiissimo, scilicet nosocomio, vbi cunctis cognitis decumbebat paralyticus, ab omnibus septius vilis triginta octo annorū curriculum, infirmitate nulli nõ peruia, & ipsis triginta octo annis cõfirmata, apud Pificinā tantæ ac toties expectat.

expertæ virtutis, vt toti explorata constaret veritas regiõni: in populo nominatissimo, tempore solemnissimo. piscina potestissima, infirmitate desperata, die maximæ concionis, plurimis testibus, hoc mirabile prodigium, ac beneficium Christi operatur. Huic conformiter, postquam dixisset Euangelista, quod dies esset festus Iudæorum, quando Christus ascendebat Hierosolymam, continuo subdit, *Est autem Hierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethesda: q. d. Christus ascendit ad domum fortem, vt seipsum mundo manifestaret, in piscina, cuius tanx erat efficacix fortitudo, vt quoslibet curaret morbos eius qui primùm descendisset in piscinam post aqua motionem Angeli factam ministerio.*

§. 4. Est Hierosolymis probatica piscina. Nullibi commodius piscina, quam circa templum, & pauperes ad eiu valuas, in nostrum beneficium.

10 **S** istamus parumper in hac coniunctione piscinæ circa templum. In quem, quæso, finem istam hoc loco Deus statuit? quia xenodochium est, in quod concurunt ac decumbant quavis aduersa valetudine laborantes & aptè circa templum erigitur. Discurret leganter D. Chrysolom. perpendens, id quod S. notat Scriptura, communi hoc more receptum, vt pauperes ad templi valuas mendicarent. Hic cæcus ille à nationate hærebat, quem præteriens Iesus vidit. Hic ille paralyticus rogans elemosinam, dum Petrus & Ioannes ascenderent in templum ad horam orationis. Hic piscina quinque porticibus ampliata: *In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum.* Quam dissimile (ait) est templum, Dei quæ palatium, Regum huius mundi ac Principum curiis: Ad horum enim ostia non videas nisi nobiles, diuites, virosquæ ambulantes illustriores, custodes armatos lanceis, gladiis, omnique telorum genere instructos, qui aduenis terrorem incutiant. Ad Dei verò palatii valuas, quos videas? cæcos, claudos, aridos, paralyticos, laceros, nudos, angustiaros, famelicentes, qui ora sua claudere nescierunt, suam prætereuntibus appetentes, exponentesquæ calamitatem, inopiam, infirmitatem. Domine, hic his locus non videtur opportunus. Est quippe templum tuæ domus quietis, vbi quasi strato molli quæ lecto vltis altari tuo ac sanctuario, de quo ipse re-

statis, cui nemo contradicat: *Locus quietis mea.* Ita quidam intelligunt benedictionem, quam Moyses impertijt Benjamin: *Amanissimus Dominus habitabis in eo confidenter, quasi in thalamo tota die morabitur.* Amauit Deus tribum Benjamin, ita vt in ea sedem sibi elegerit, quietis, & thalamum securum: quia in terra eius, quæ ei sorte obtigit, Mons erat Mora, in quo templum suum Deo Salomon ædificauit locum quietis Domini. Hoc autem maxime requirit thalamus regius, seu quietis locus, vt longè distet à templa stibus, eiulatibus, lamentationibus, gemitibus, ac clamoribus: vbi enim hæc audiuntur; quis princi facile conquiescat, quis suauiter obdormiat? *Quiescit Saul in tentorio suo regio medio campis.* po: Vociferatur nescio quis, quietem turbat Regem, prodit foras Dux Abner: *St. St. tacete, quis hic clamor? obdormit Rex.* *Quis est illi, qui clamas, & inquietas Regem?* Videte hic licet (inquit D. Chrysol.) quam sit dissimilis Dei mundique Principum conditio. Circa quietis suæ loca quærit Deus pauperes, mendicantes, vt inde certò colligas quanti illos faciat, et si tu illos domibus tuis illos eliminaueris, suis te gemitibus infestantes, illos Deus thalamo suo vicinos adsciscit: nec vlla eius auribus suauior insonat melodia, quàm pauperum suspiria, qui postulent misericordiam. Non inconueniè perpendit D. Pet. Chrysol. parabol. cum illud à Christo propositum de amico, ad quem confugit ille, qui panum premebatur inopia, qui ad ipsas domus suæ portas cubile suum habebat, vnde & de personis roganti respondit: *O quam dare vult, qui se in quietari taliter, taliter patitur suscipi.* *Quam pulsanti ille gestit occurrere, qui sic secreti sui cubile ipsam collocauit ad ianuam.* Quem mihi ostendas, qui cubilis sui secretum, ad suæ domus ostium statuat, vbi quilibet eum inquietet dormientem? Hinc perspicuum est, hanc esse Dei quietem, quando valuas eius i. s. u. pulas fortiori, ac sæpius repetito, cum tuis inquietas gemitibus, excitas suspiriis dormientem, vt heri diximus. Secundum: vt non ignores, o tu opibus præcellens pauperes, domus Dei esse ianitores; quod si Dei regnum intrare posse confidis, illis fiat necesse est, intercedentibus: hoc enim Christus asseruit: *Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in ætra tabernacula.* Attende diligenter verba hæc. *Recipiant vos.* Sunt etenim ipsi, qui concedunt ingressum, recipiunt & admittunt introeuntes. Ne eos asperneris, tibi occurrentes, & portas tuas inhærentes, vt diues epulo vice-

